

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.angp-hb.co.za

info@angp.co.za

INDUMBULA YA MUNDU

PAMO

IKIKETELO KYA MWA MBEPO

Copyright ANGP

COPYRIGHT

ISBN 0 - 947052 - 16 - X

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. BOX 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.

(A Gospel Literature Mission financed by donations)

(Reg. No. 61/01798/08)

INDUMBULA YA MUNDU

PAMO

IKIKETELO KYA MWA MBEPO

Aka kalata aka, pamopene nifwani fyake kalyandile nkisu kya France. Kafumwike ukuya kiketelo kya mwa Mbepo pamo ukuya yo “Kalata gwa ndumbula” panongwa ya bwanaloli ubu bulimo ubwa masyu ga Kyala, nubununu bwake bosa, kendile kangi kakali kikwenda munjobelo si nyingi nkisu kya basungu (Europe). Kikubaligwa na bandu bosa aba Iwitiko Iosa itolo.

Aka kalata aka papo katendekesigwe ukufwana nu bumi bwa b’Afrika ninyinogono syabo — kasimbigwe mu njobelo si nyingi isya muno mu Afrika, kingile ntwaya twingi kangi na mundumbula sya b’Afrika, bunobuno abandu bingi babwagene ubwanololi bwa lufingo lwa Kyala ulu luli mwa Testamenti unku, ulu lumalikile mwa Testamenti umpya. “Nisakubapaga indumbula imbya, kangi nisakubikaga mmyinu imbepo imbya.” *Ezekieli 36:26; abaHib. 8:10.*

J. R. GSCHWEND

“Gwesa uyu linga ikutula inongwa, yo ikusila indagilo, namanga ubutulanongwa bo bwilandagilo, Buno mumenye ukuti umwene abonike ukuti abusosyepo ubutulanongwa, kangi mmyake mo bukayamo nabumo ubutulanongwa. Gwesa uyu linga ikuya mu mmyake, yo atikutula inongwa; gwesa uyu linga ikutula inongwa, yo akambonamo umwene, kope na ku kumanya akammanyumo. Mwe banike umwe, nayumo angabasofyaga, uyu linga ikubomba isya bugolofu, yo ngolofu itolo, bo papo yope umwene ngolufu. Umwene uyu linga ikutula inongwa, bo gwa mohesi, namanga ukufuma mu mbwandilo, umohesi ikutula inongwa; buno syo sisyo simpelile ukuboneka umwana gwa Kyala, ukuti asipalaganiege imbombo sya mohesi. Gwesa uyu linga apapigwe na Kyala, yo atikutula inongwa, namanga imbeyu ya Kyala yilimo mmyake; kangi akabagila ukutula inongwa papo apapigwe na Kyala. Mo mumo bikubonekela abana ba Kyala nabana ba mohesi; gwesa uyu linga atikubomba ubugolofu kangi atikugana ugwamyabo, yo akafuma mwa Kyala. *1 Yohane 3:4-10.*

INDUMBULA YA MUNDU

*Tempeli gwa Kyala pamo inyumba yiyo
ikubombelamo setano. 1 Yoh. 3:4-10.*

Uyu akaya yo kalata umpya. Loli atalile ukuboneka mu France, ifyinja fikindilepo ba mia babili (200); abandu ba elifu ba bingi abatwalile ulusayo ulukulumba. Ikubombeligwa bo ki kiketelo kya mu mbepo, muno abandu babagile ukukabona akayilo ka mu mbepo syabo sya nkati, bo mumo Kyala ikukabonela. Bingi abandu aba bo basibwene indumbula syabo mumo si-fwanikisigwe mwakalata uyu, bendile nukupinduka, bakabile indumbula imbya, nimbepo imbya munda mmyabo.

Nikukusuma ukuti, bo kubala kalata uyu usibike mundumbula isyakuti, kyo kiketelo iki kwisakwibonelamo yuyugwe gwimwene, linga uli gwa panja pamo uli nKristi, nalinga uli nsitakwitika, pamo ugomokile kunyuma, pope kwisakukibona ikifwani kyako bo mumo Kyala ikukibonela. Kyala atiku-basalila abandu mbundu bwabo. Umwene ikuketa mundumbula sya bandu.

Setano yo gwisabo gwa batungulu bosa, yo malafyale gwa mungisi, kangi yo kyala gwa nkisu muno, uyu ikwiyandusania ukuya gwandumi gwa lumuli. Bingi biganile ukumfwanikisya ukuya bo yu gwandumi gwa lumuli, kangi bikukalala linga bagile inangisye nkayilo kake ka naloli. Mmasiku aga ukufwana itolo na mmasiku ga mbukulu, balipo bingi abatumigwa ba butungulu na babombi abasyobi, aba bikwiyandusania ukuya batumigwa ba Kristi. Sikaya syakuswiga mma, buno yope na yu Setano ikwiyandusania ukuya gwandumi gwa lumuli. 2 *AbaKorinti 11:13, 14*. Setano, yo kyala gwa nkisu muno, ikubapupasya abandu ulwinogonelo ukuti bangalubonaga ulugano lwa Kyala, ubukulumba kwake, na bu busisya bwake, nukuti banga-mbonaga pamo bangisakumbonaga Umbangi gwabo, UNTwa Yesu Kristi 2 *AbaKorinti 4:4*. Bosa abatulanongwa nabasitakwitika bo bafwe, kangi bafwamaso ku sya Kyala. Bikulagiligwa nimbepo sya kyala gwa nkisu muno *Ab-Efes. 2:2*. Bikulabila kukulongigwa kwa bwilabwila, pene papo linga amaso gabo gigwike munjila yimo ukuti babubone ubusobi bwabo. Uyu linga ikuti “ngaya nabo ubutulanongwa” bo ikwisiyoba mwene.

Apa linga kubala kalata uyu nukufyaganja ififwani fyake, kwisakwaga ukuti kuyibona indumbula yako. Ulwitikesyege ulumuli lwa Kyala ulu lukwenesya mosamosa ukukunangisya akayilo ka ndumbula yako. Gwitikege imbibi syako, ungakanaga ukuti sikayako, buno amasyu ga Kyala gikutubula ukuti, “Linga twatigi ubutulanongwa tukaya nabo uswe, po angali tukwisiyoba, po angali nubwanaloli bope tukaya nabo nabumo munda mmyi-

tu muno, loli linga tukwilata ubutulanongwa bwitu bo nsubili umwene bo ngolofu, po ikutuswa ubutulanongwa bwitu, po ikutwelusya bosa ubusita-bugolofu ubu tukaya bagolofu uswe. 1 Yohani 1:1-10. "Iilopa Iya Yesu Kristi umwana gwa Kyala likutwelusya bosa ubutulanongwa."

Uyu ikukulagila ugwe lumo yo Setano pamo yo Kyala. Uli ntumwa gwa butulanongwa pamo uli ntumwa gwa Kyala. Linga ubutulanongwa bukulambike, unganaga. Loli ukutege kwa Kyala uyu itendekisye ukukwabilila ugwe mu mwa Yesu Kristi, uyu alisile nkisu iki nkubapoka abutulanongwa, ukugapalagania amaka ga Setano naga butulanongwa aga gatulambike. Umwene yo bubangi bwitu. Uli nkyeni mwa Kyala Umwikemo, uyu ikusiketa syosa isyambutitu, inyinogono isi sibilile, na si mbombo sya mbumi bwako. Ukabagila ukwifisa nkyeni mwa Kyala, syope na si mbombo syako ukabagila ukusifisa nkyeni mmyake, buno "Uyu abikile imbulukutu, kali atisakupilika? Uyu apelile ikisige, kali atisakuketa?" Buno amaso ga Ntwa gikubeta posaposa nkisu kyosa ukwinangisya amaka gake mbuyo bwa bandu aba indumbula syabo mbelelesye nkyeni mmyake. 2 Nyakati, Chron. 16:9.

Amaso gake gikusiketa injila sya mundu, gikuketa mosa muno ikwendela. Yikayako ingisi nalinga nsyungulu gwa bufwe kuno ababombambibi babagile ukwifisa. Yobu 34:21, 22. "Umwene Yesu loli yo alinkusita nukubitika abene papo abamenye bosa abandu". Yohani 2:24. Ko kuno, "Nsangalufu uyu ingilano syake siswegigwe, kangi ubutulanongwa bwake bukupikiligwe: Nsangalufu umundu uyu Yehoba atikunjoba ubuniongafu, uyu mu mbepo syake bukayamo ubusyobi (Inyimbo sya Israeli 32:1, 2.) (bala Ninyimbo sya Israeli 51), Yesu akali ikubilikila numusyugu ikuti, "Isaga kumyangu mwesa mwe mukukubilwa mwe mubagele ifisito, nisakubapaga ubu-tusyo". Mat. 11:28-30.

UKULINGANIA ISYA FIFWANI:

IKIFWANI KYA KWANDA

Ikifwani iki kikunangisya indumbula ya mundu unnyambala pamu unki-kulu uyu inyinogono silabile kufya nkisu, unsitakupinduka, uyu ikuyobigwa mwakalata ukuya ntulanongwa, kokuti ikulagiligwa nimbepo ya nkisu iki, kangi nubwigane bwa mbili nifinyonyo fyake. Iki kyo kifwani kya naloli kya ndumbula bo mumo Kyala ikuyibonela. Amaso amatupe aga gakeselile gikunangisya ubugale bo mumo bukuyobigwa mwa kalata gwa Sya mbupingamu 23:29-33; ukuti Ywani uyu ali na Hitata? Ywani uyu ali nubusulumanie? Ywani uyu ali nubwite? Ywani uyu ali nukwibunesya? Ywani uyu ali nififalalo ifisitanongwa? Ywani uyu akeselile amaso? Bo aba bikuya

bwila mbwalwa; aba bikubuka nkulonda ubwalwa ubu bongenie. Ungabuketanga ubwalwa apa linga bukeselile, apa linga bukulangala itolo, kubumalikisyo bukuluma bo yi njoka, bukuluma bo yu kitumbi. Amaso gako gisakubabona abakikulu abahesya itolo, kanga imilomo gyako gisakusiyoba isya buniongafu”

Pasi pantu gwa kifwani iki, indumbula ya mundu yikuboneka, mo fitugele ifinyamana fya fikolo fyosa, ifi fikunangisya ubutulanongwa bu bwi-

INDUMBULA YA NTULANONGWA

ngi ubwa luko losa, ubu buli mundumbula ya mundu, namanga indumbula bo buyo, kangi bo bwitugalo bwa butulanongwa bwitu. Kyala ikutubulila mundomo gwa nkunguluka gwake Yeremia ikuti, “Indumula syobi fiyo ukukinda fyosa kangi mbibi fiyo, ywani abagile ukuyimanya?” *Yeremia 17:9*. Yesu yuyo mwene ikusitikila isi nilyakuti, “Buno na mundumbula ya mundu nkati itolo, mo sikufuma inyinogono imbibi syosa, nisy buhahani, nisy bulogwe, nisy bugogi, nisy buhiyi nisy bunyonywatosa, nisy bubibi bosa, nisy bukumu, nisy bulufu fyosa, nisy kabini, nisy mahelu, nisy matingo nisy bukonyofu. Syosa sisisi syo sikufuma munda mmundu, syo sikunyasya umundu. *Marko 7:21-23*.”

INJUNI IYI BIKUTI TAUSI. Napapo ubununu bwa njuni iyi bukupaligwa nabandu bosa, loli nkifwani iki mo yikunangisya indumbula ya lwitufyo. Lusifara (kokuti setano) unkerubi umpakigwa, uyu lumo ali nkolalulumuli gwa Kyala, yo gwandumi gwa Kyala uyu agwile panongwa ya lwitufyo, popapo alinkwipela ukuya ndugu gwa Kyala *Yesaya 14:9-17, Ezekieli 28:12-17*. Ulwitufyo lukwisa ukufuma mbwina bwa ndupanga lwa moto, lukwinangisya lwene itolo munjila si nyingi. Abandu bamo bikwitukifya nkyuma iki bakabile, mbumanyi bwabo bwa pamwanya, mmyenda igya ntusumo utupya muli igi bikunangisya imibili gyabo munjila inyisyantu, nkufwala utwakinokesya utu tukulila, ntwakufwala twa mmaboko, ntusambo twa munyobe, nutungi, bo mumo siyobigwe mwa *Yesaya 3:17-24*. Bamo bikwitukifya mbişukulu babo, nkikolo kyabo, munyihyo syabo, mungino na ntundu utungi, bikwibwa ukuti Kyala ikubapinga aba matingo, abalwiyisyo bo ikubapa ilipyana”. *I Pet. 5:5*. Kyala alubengile ulwitufyo nukwiyimika. *Mith. Isyambup. 8:13*. Ulwitufyo lo lukutala bo nukupyutigwa kukali kangi indumbula yakwiyimika yo yikutala bo nukugwa kukali.

2. IMBWA IMBONGO – Kyo kinyamana kya bunyonywe iki kikonunga-yikunangisya ifinyonyo fya mumbili, ubuhahani, nubulogwe. Ubutulanongwa ubu buyobigwe pamwanya apa bubele fiyo mmasiku ga lilino aga kusulo aga, po apa tukugitika amasyu ga Yesu aga ayobile lilino fikindile ifinja, ba elifu babili (2,000) ukuti amasiku gakusulo gisakuyaga bo ga masiku ga Sodomu na Gomora. Indumbula ya mmasiku aga yikabumulila ku kubumulila kwene, abanyambala nabakikulu, kangi nukufika ntwaya tosa twa ba Kristi, nambukulumba mosa, na mu skulu syosa itolo, loli yope nimbeyu imbofu yikusopigwa mundumbula sya bandu kisita soni munjila imbibi isya mbukumu, panongwa ya kuketa ififwani, na panongwa ya kulinda mosa muno bikubombela ingino, kangi nukubala abakalata ba masyu amabibi, na munjila isingi si nyingi isi Kyala ikuti bo butulanongwa, sisisi sikuboneka ukuya bo bumi ubununu bwa mmasiku aga. Bingi abatubwa akayilo kabo

kikupeligwa na isi bikusiketa mfifwani ifi fikunangisigwa, nambusimbe ubu-
pya po bikwaga biyingsise itolo mbutolwe na musoni; na mbumi ubu buku-
syutula nuntu. Abanyali, naba bikwenda mwalo, ababombangino abanya-
mbala nabakikulu bikwipela bafumuke nkati mbatubwa balilino. Inyumba
syakukinilamo syope, kabili-kabili sikwipela ukuya nyibuko ya bunyali bosa.
Abafumuke ba Kyala abikemo, kifwene Yosefu. *Genesis, Mwanzo 39.* nabangi
bosa balekile ukuya bakuketelamo. Bope na ba bakangale aba babagile
ukungoga itolo undogwe angali bikuyimanyisya simo ingulilo ya mmasiku
aga iyi bikuti yo ngulilo ya mahala fiyo, kangi babagile nukuyilonga pisiku
lya bulongelo. Kyala ikutubula ukuti tungangalaga nubuhahani, loli ukuti
tububoape. “Buno ubutulanongwa ubu linga gwe mundu kutula bo buli
mumbali itolo mumbili, umwene loli uyu linga ikulogwa yo ikutula inongwa
ku mbili gwake. Muli nafiki? Mukimanya umwe ukuti mwesa imibili gyinu
syo nyumba inyikemo sya Mbepo Mwikemo, uyu ali munda mmyinu, uyu
afumile kwa Kyala, nukuti nukuya binu umwe mukaya binu yuyumwe?”
1 baKorinti 6:18, 19. “Uyu linga ikonanga inyumba inyikemo ya Kyala yo
Kyala isakumonangaga yope, namanga inyumba ya Kyala yo nyikemo itolo
yo yuyumwe. *1 baKor. 3:16-17.*

3. INGULUBE — yikunangisya ubutulanongwa bwakugala, nubupafu
bosa itolo. Kyo kinyamana ikinyali iki kikulya itolo fyosa ifi linga kifyagile
munjila yake, ifinunu nifinyali, bo yili yope nindumbula yabutulanongwa,
yikumila itolo syosa inyinogono inyali, imbombo inyali, ififwani ifinyali,
ubusimbe ubunyali nisingi syosa itolo. Umbili ugu gupeligwe ukuya tempeli
gwa Kyala umuni, gukunyala nifindu ifinyali, nutwiho utunyali, kifwene
ukukwesa ingambo, pamo ukutafuna itolo, nukukwesa itika, nimikota gyosa
igingi imikali nifingi. Ulwiho lwa kukwesa ingambo nitika lubumilile aba-
nyambala nabakikulu ukukinda mmasiku amatasi gala. Gene ga maka ga
Kyala go gabagile ukubabula abandu aba bipelile bafwe itolo ku ngambo,
kangi batumwa ba Setano. Apa bosa aba bikuntila Kyala bakabagile uku-
kwesa ingambo nnyumba ya Kyala, panongwa ya kutila ukuyinyasya, abene
loli batikufikapo ukupakisya pakunyasya inyumba nimbeyu iyi yikununga,
inyumba iyi yo tempeli gwa naloli gwa Kyala, kokuti imibili gyabo. “Umwe
mukamanya ukuti muli tempeli gwa Kyala, nukuti Mbepo gwa Kyala atu-
gele mmyinu? Uyu linga ikonanga tempeli gwa Kyala, yo Kyala isakumo-
nangaga; namanga tempeli gwa Kyala yo mwikemo, uyu yo yuyumwe. *1 ba-
Korinti. 3:16, 17 na 6:18, 19.*

Umundu umpafu ikwipela ukuya kinyanyasi nkyeni mwa Kyala. Tuku-
lya ukuti tuyege nubumi, tutikutugalila ku kulya mma. Tubagile ukuyika-

nisa injala linga tulile ifindu ifi fifwene, loli ubunyonywe bo bwisakukutaga bwila ukuti, “Mbapo, mbapo”!

Ubunyonywe bo butisakwikutamō siku, fitisakubufwanamo siku, Uku-fwana nululagilo lwa mwa Testamenti Unkulu, Umpafu nuyu ikugala batiki-gwaga namabwe *Kumbukumbu — Duteronome 21:18-21*. “Uyu ikugala nu-mpafu bo bisakuyaga balondo; kangi ubugona-tulo bwisakumfwika umu-ndu ifisepe. Umwinabo nabagana-bwite yo ikunkosya isoni ugwise “Isya mbupingamu” *Mith. 23:21; na 28:7*. Mukumbukege ukuti umundu yumo unkabi, umpafu, kangi untumwa gwa finyonyo fyake, alinkufwa, lelo bo ali mbusyuka ikutamigwa, alinkwinula amaso. Imbibi sya bugale syo sika sya kusiyoba. Tumenye kwene kukusipepula itolo. Kyala ikutubula pabwelu itolo mmasyu gake ukuti, nayumo ungalabwala uyu isakubwingilapo ubutwa bwa Kyala. Bosa aba bikutendeke-sya nukulisya ifi fikungasya umundu, bope bali ninongwa nkyeni mwa Kyala, buno Kyala ikuti, “Hitata kubamaka pakunwa ubwalwa bwa mafilu na kubamaka pakongania ifi fikugasya. *Yesaya 5:22*. Hitata kuli uyu ikumpa umpalamani gwake ubwalwa, uyu ikumbikila isupa, nukumpela yope ngalabwalwa,” *Habakuki 2:15*. “Ikisango, ipango, ikimbimbi lilongwe nubwalwa bwa mafilu fili ndusekelo lwabo lwa findu, loli batikuyinogona imbombo ya Ntwa.” *Yesaya 5:12*. “Mungisyobag’ibanya. Kali mukamanya ukuti abasitabugolofu batisakubwingilapo ubutwa bwa Kyala? Mungisyobaga, buno abahahani, naba bikwiputa kufifwani, naba-logwe, naba bikulogwa nabinabo, naba bikwipela bakikulu, nabahihi, naba-nyonywatosi, nabagalabwalwa, nabatukamahelu, niminyambuta, batisaku-bwingilapo ubutwa bwa Kyala.” *1 baKorinti 6:9, 10*. Isyene imbombo sya mbili isi sili pabwelu itolo, syo isi: Ubuhahani ubunyali, ubulufu kubulo-gwe, ukufibombela ififwani, ubulosi, ubulugu ukulwana, akabini, ingimbuko, ukwilondela, ukutapukana, ukupikanika nkipanga, ubufi, ukugala, ubulufu kufindu, nifingi ifi fifwene bo fififi; nikubabulila ngani bo mumo nababulile pakwanda, ukuti aba bikubomba bo sisisi batisakubwingilapo ubutwa bwa Kyala. *AbaGalatia 5:19:21*. Kangi mungagalaga ubwalwa bwa mafilu, momumo kulimo ukwibululusya, loli mwisulege yu Mbepo. *ab’Efesi 5:18*.

Yesu ikubapa ulubilikilo ulu aba bumilwe ikuti: “Uyu linga umilwe, yo isege kumyangu anwege. Uyu linga ikunyitika une, yo inyisi sya misi amumi sisakwibukaga mmyake,” bo mumo kalata ikuyobela. *Yohani 7:37, 38*. “Keta, uyu linga umilwe yo isege kumisi, yope na uyu akaya nindalama yo isege atigi nukula atigi nukulya, ena, ise ulege ubwalwa bwa mafilu nu-lukama kisita ndalama kangi kisita ntengo.” *Yesaya 55:1* “Loli uyu linga ikunwa amisi aga nisakumpaga une, yo atisakukibonaga siku ikyumilwa,

loli amisi aga nisakumpaga, go gikwipelaga mmyake nyibuko ya misi, iyi yikwibukila kubumi bwa bwilabwila. *Yohani 4:14.*

4. KAYAMBA — ikunangisya ubolo, ulusyengo-syengo, nubulosi. Ukusitakwitika butulanongwa ubu bufwene itolo nubulosi. Ubunyonywe bwa mundu umolo bukungoga, papo amaboko gake gikukana ukubomba. Ikutotomela mbupafu ilisiku lyosa. *Isya mbupingamu 21:25, 26.* Yoswa alinkuyoba bwila ku banya Israeli ukuti, “Mungayaga bolo ukukikaba ikisu.” Umbili gwa bandu molo fiyo ukusilonda isya Kyala. Amwiyulege pakwingila pakifigo ikifinye bunu nikubabula une nikuti bingi aba bisakulondaga ukwingila, loli bisakutoligwaga.” *Luka 13:24.* “Uyu ikulonda yo isakufyagaga.” “Ukufuma mmasiku ga Yohani Umoşi, ukwisakufika ku ilino kuno, ubutwa bwa kumwanya bukukubilwa kuba maka, aba maka bikubunyaka.” Ukuya molo kusyabuponele nukuya molo kubununu bwa mu mbepo syitu sya nkati kukututwala ku lonangiko. Kukutukanisya ukwiputa, nukuti tungasilondaga fiyo isya Kyala, kukutukanisya ukuti tungalukabaga ulufingo losa lwa bukabi bwa Kyala, kukututwala ku bupyutigwa. Apa linga Kyala ikuyoba kumyako, ikukupyelesya ukuti umpepo indumbula yako UMUSYUGU, Setano ikukubula ukuti kilabo pa gwise usibombe, pamo pisiku limo ilinunu ili, hitatapamo litisakwisa, po gwende nukufwa gwe nsitakupokigwa, kangu gwe nsita Kristi. Kyala ikuti, popapo lelo, bo lilyo ikuyoba Mbepo Mwikemo ikuti:

“Gu musyugu, linga mukupilika ilisya lyake,

Mungasipelaga ngafu indumbula syinu;

Bo pabusisyaloyoyo pala.

Pisiku lya kugeligwa ndungalangala”. *AbaHiburi 3:7, 8.*

Balinga abandu aba bayongile panongwa ya kubusamikisya ubupoki kwisiku limo ilingi ilinunu, ili likabaga siku? Isiku lya kilabo likaya lyako.

Ikalang'asa lya Kayamba lya kabili-kabili abaganga bikutendekelesya nkota gwa kubombela isya bulosi, mbuyo bwa kusubila mwa Kyala umuni. Bakindilile ntubalilo twa ngelo, na ntubalilo twa bubine, nutwa kilugu, kangu na ntubalilo twa mbufwilwe; tubuligwe ukuti tukolelege kwa Kyala umuni, uyu mwengo itolo ukututula, mbuyo bwa kusubila ndusako ulununu pamo ulubibi, “Namanga ulwendo lwa mundu unnunu lukugolosigwa nuNtwa”. *Inyimbo sya Israeli 37:23.* “Buno Ulwimiko lutikufuma kubusokelo, pamo kubuyongelo, nalinga ko kwitongo. Loli Kyala yo yu ndongi yo ikumbika pasi yumo nukumfyusya uyungi.” *Inyimbo sya Israeli 75:6, 7.* Kyala abalagile abanya Israeli ukuti, “Nayumo angisakubonekangamo ugwakumpelela umwanake undumyana, pamo ugwa kubomba ubulagusi, ugwa kutwimika

utubalilo, ugwa kukomwa pamo undosi, pamo ugwa ikwabo, pamo uyu ikulalusya ku misyuka, pamo ugwa manjele, pamo uyu ikulalusya kubafwe. Buno bosa aba bikubomba sisi bipelile kinyanyasi itolo kumaso ku Ntwa. *Duteronomie, Kumbukumbu 18:10-12.* “Panja po balipo aba bipelile mbwa itolo, nabalosi, nabahahani, nabagogi, naba bikufibombela ififwani, na gwe-sa uyu abuganile ubutungulu kangu ikububomba. *Ubusetuli 22:15.* Mungisakubukaga ku misyuka pamo ku bamanjele nalinga ko kulalusya kumyabo, ukuti nanumwe mukatulege inogwa pamopene nabo, ko kuti babanyasyege. “Une ne Ntwa Kyala gwinu”. *Levit. Walawi 19:13.* Kangi linga bikubabula ukuti, mulondege kuli aba bikulalusya ku misyuka na ku bamanjele, naba bikwiyobesya bene: “Kali kukabagila ukuti abandu balondege kwa Kyala gwabo isi bikusilonda? Kali babukege ku bandu abafwe panongwa yaba bali kubumi! Loli balondege mwa kalata gwa lulagilo, nu gwa lusisimikisyo. Linga batikuyoba ukufwana nisyu ili, nongwa yakuti, lukayamo ulumuli mmyabo.” *Yesaya 8:19, 20.*

Bo uli pakubala aka kalata aka, Kyala ikuyoba kumyako, ikukubilikila ukuti upindukege kumbibi syako, nukuti umpege yuyo ubumi bwako, loli imbepo sya kayamba isi sili mundumbula yako sikukupu inyinogono si nyingi ukuti ulukisyege nkyeni ulutumalilo lwa ko ulwa kulabila kwa Kyala, sikugela ukuyisuya indumbula yako nulutende, ukuti kali abakumiyitu bisakutigi fiki, abakamu bangu, kangu na ki kisu, linga nikwepela ukuya nKristi gwa naloli? Kali sikuyaga bulebule linga ndekile ndikuya na binangu nku-moga, na nkubomba syosa isya kwisekesya sya nkisu? Mbuyo bwakuti ubu-ketege ubukabi ubusita kubaligwa ubwa mwa Kristi Yesu, nulutengano lwa-ke lwakuswigisya, nubwikyele bwake ubusitakuyobigwa, nubukulumba ubu bwiswile itolo nulusekelo, po kwanda ukufibona fyosa itolo ifi kuyapa-kufitaga pamo ukufileka bo kumwitikisya Kristi ukuti ingilege mundumbula yako, kangu ulutende lwakuntula umundu nukubutila ubufwe fikukupela ntumwa gwa Setano. “Namanga Kristi alisile ukuti ababulege bosa, aba panongwa ya kutila ubufwe, bali batumwa mbumi bwabo bosa.” *AbaHiburi 2:14, 15.* Umoyo gwa lusyengosyengo gukuyikasya indumbula yako ukufika apa yisakuya ngafu bo li ikalang’asa Iya Kayamba.

5. **ILIBOLE.** Kyo kinyamana ikisisya fiyo kangu ikikali. Ulubengo, ubukali, nilyoyo fyo ifi bwila fikwipela fnyafyale mundumbula ya mundu, kangu kabilikabili fikutwala na kubugogi. Lumo ubagile ukugela ukulitola ilyoyo lyako ilyo ukufika apa likwisila kangu, “ubukalale ko kulundukana, loli ywani amenye ukwima nkyeni nkabini?” *Isya mbupingamu 27:4.* Ubu-kalale bukuya nkipambaga kya basitamahala. Bunobuno lelo sosyamo ubu-kalale mundumbula yako. *Undumbilili Mhubiri 7:9; 11:10.* “Lilino loli

musitagege syosa isi: ingalalisi, ingimbuko, ububibi, amahelu, nisi sili mwiko ukusiyoba nkanwa mmyinu;” *Abakolosi 3:8*. “Bingi bikugela ukubutalalisiya ubukalale bwabo mbwalwa pamo ndubukisyo,” loli ubwalwa bwabo bwa mafilu yo sumu ya njoka kangi yo sumu ingali iya njoka. *Kumbu. Dutero. 32:33*.

Ukugomokesyapo kunyafu kundumbula imbibi, loli Kyala yo Mwene kugomokesyapo. Yesu atile, “Unganegge unnino bo apa gwiganile gwimwene” Kangi atile, “Mubaganegge na ba balugu binu bosa.” Kyala afingile ukutuswa imbibi syitu linga tukubaswa abanongwa syitu. Indumbula yakusila, iyi yikwibunesya, yope kyo kinyanyasi nkyeni mwa Kyala. Ukunyonywa ukona ililopa na bu bwite fili mundumbula ya mundu. Bunobuno fikuti lope nu lutengano lwa naloli luyege mundumbula linga lukuyaga lwa bwila.

6. INJOKA. Yalinsyobile Eva mungunda gwa Edeni, kangi yilinkubonanga ubulilansi ubununu, nubumanyani ubu bamanyene na Kyala. Setano ugwandumi uyu asatwike, asumusigwe nubufi ukulwa na Adamu na Eva, bo ikubaketa bafwene itolo balagili bakisu kyosa, bali pamopene fiyo na Kyala, begile ubuyo bwa Lusifara (Kokuti Setano). Ubufi bwalinkumpelile Setano ukusitendekesya isya lonangiko lwabo, alinkufikapo ukubupalagania ubumanyani bwabo bwakuswigisya ubwa bumi ubu bamanyene na Kyala, ubufi bwa Setano bububu, nakabini, ifi fili mundumbula ya mundu fikonanga ulusekelo mundumbula sya bamo, bo bikubaketa abangi aba bali nu lusekelo kangi batengene. “Ubufi bukali, bufwene itolo nipumba”. *Ulwimbo lwa Solomoni 8:6*. Bukutwala inyinogono imbibi mundumbula, ukonanga ulusekelo lwa bangi, bubagile ukufika na kubugogi, syo simo isi sikuboneka nkati mbegi, mba mbombo, nambangi bosa, bukutwala ubusulumanie bu bwingi nukubengana. Bope na babombi ba buKristi, nabalumbilili na baputi bakapona mma kubwite ubu, linga pamo Kyala ikumpa yumo imbombo ingulumba ukubakinda abene, bikubomba bununu bwila apa linga bikwikanisya, kangi “bikwisula nulungano lwa naloli ulwa mwa Kyala ulu lonigwe itolo mundumbula syitu na Mbepo Mwikemo” kokuti ukwininga kwabo kwa Kyala, nububombeli bwabo fiongangikaga nimbepo ya bufi ia Setano.

7. IKYULA iki kikulya umfu, lilino kikunangisya imbibi sya bupafu, nisyabugana-ndalama ubu go nsi gwa butulanongwa bosa. *1 Tim. 6:10*. Ifyula fya kikolo kimo nkisu kya Kongo fyagigwe ukuti fikulya iswebele sinyingitolo ukufika apa fikupufuka nukufwa. Umundu umpafu atikulonda ukwigu ikiboko kyake ukuti antule undondo nuntolwe, loli ikugela fiyo munjila syosa isya busubiligwa nisi sikaya syabusubiligwa, ukubungania nukukaba ikyuma kya nkisu iki, ikyuma iki imbumbuli ningami fikulya nuku-

fyonanga. Yesu yuyo ayobile ukuti, "Mungilundikilaga icyuma pakisu, apa imbumbuli ningami fikonanga, napa abahiya bikupangula nukuhiya; loli mwilundikilege icyuma kumwanya, kuno imbumbuli ningami fitikonanga, nakuno abahiya batikupangula nukuhiya; namanga kuno kiliko icyuma kyako, ko kuno yisakuyako nindumbula yako". *Mat. 6:19-21*. Umundu yula Akani ninyumba yake yosa bagogigwe panongwa yakungana sahabu na fesa, namabwe ga ntengo, nimyenda. *Yoswa 7*. Yuda gwa mu Karioti unfundigwa gwa Yesu alitulike mwene, papo ulugano lwa kusigana indalama, lwalimpelile ukuti ambikege umalafyale gwake mmaboko ga balugu. Sikaya ndalama isi syo mbibi nalinga yo sahabu, loli ukusigana indalama uku kuli mundumbula ya mundu. Abandu bingi fiyo abanyambala naba-kikulu abalwimiko lwakukindana-kindana, nabafikolo fyosa bikubonanga ubumi bwabo, nubumi bwa ba nnyumba syabo munjila ya bunyonywe ububibi ubwakukaba icyuma kyingi, kangi ukukikaba mbibimbibi itolo, panongwa ya kukoma isimbi niya kupingikila indalama si nyingi itolo mufinganilo sya mbunda, pamo ukubomba injila ya ndebele. Ukunyonywa ukuya nkabi kisita kwiyula kukutwingisa mbuhiyi, mbugogi nankwitulika. Ubugana ndalama nubupafu fili nabamanyani ba bingi, kifwene ukubugana ufumuke ukuya namaka pa bandu abanino, nalinga gaye maka ga kisu aga kubalagila abangi, namaka ga kyuma aga kubakanyila pasi abalondo, pamo amaka ga nkipanga, ukubikapo umoyo pangamu ya Kipanga ukukinda panongwa sya Kyala, ukunjoba ububibi umwikemo gwesa uyu ikulonda ukunkonga Kristi, kisita kuya nkipanga kimo. "Po-papo Yohani alinkumbula alinkuti: Mmanyisi, twalimbwene yumo uyu tukaya nagwe pamopene ikusokesya imbepo inyali mungamu yako; tulinkunkanisya papo atikukongana nanuswe." *Marko 9:38*. "Alinkubabula alinkuti: Muhili, mwandegge nubunyonywa-tosa, namanga ubumi bwa mundu bukaya mbwingi bwa fyuma afi ali nafyo". *Luka 12:15*. "Popapo alinkubabula ikifwanikisyo alinkuti:" Ungunda gwa mundu yumo unkabi gwabotwile fiyo. Popapo alinkwinogona munda alinkuti: Mbombe fiki buno ngaya napo pabubunganikisyo ifindu fyangu? Alinkuti: Nsyagile; nikupangulaga ifituba fyangu, nikuyengega ifikulumba-po, mo nikubunganikisya gwa mumo imbeyu yangu nifyuma fyangu fyosa. Po nisakuyobaga kumoyo gwangu nisakutigi: Gwe moyo gwangu, ulinafyo ifyuma ifingi itolo, ifi gwilundikile kufyinja fi fingi; utusyeye lelo uleyege, unwege; usekelege. Umwene loli Kyala alinkumbula alinkuti: Gwe nkonyofu ugwe, ikilo kikiki bikubulonda ubumi bwako; lelo ifi gwitendekekesyaga fisakuyaga fyani? Bo atendike lelo uyu linga ikwilundikila icyuma, bo kwa Kyala akaya nkabi." *Luka 12:16-21*. "Napa linga umundu akikabaga kyosa ikisu, po kyampaga fiki linga mo abutagile itolo muko ubuni:

bwake? Mungiyayaga nubumi bwinu ukuti mukulyaga fiki, pamo umbili gwinu ukuti mukufwalaga fiki . . . loli umwe amubulondege ubutwa bwake po lelo fyosa fififi mwisakongeleligwangapo . . . buno kuno kiliko ikyuma kyinu, ko kuno nindumbula syinu siliko.” *Luka 12:22-24.*

8. SETANO. UGWISE GWA BUTUNGULU BOSA kangu ugwise gwaba bikuyoba ubutungulu, yo mpelambibi sya kikolo kyosa, kangu yo ndagili gwa ndumbula; Yesu alinkuti “Umwe ugwisemwe yo setano, kangu mwiganile ukubomba ifinyonyo fya gwisemwe. Umwene ali ngogabandu ukufuma mu mbwandilo, atikwimamo mbwanaloli namanga ubwanaloli bukayamo mmyake.” *Yohani 8:44.* Ubutungulu ubwelu bufwene itolo nubutungulu ubutitu. Bulipo ubutungulu ubu bukuyobigwa, ubu bukusimbigwa, nubu bukubombigwa. Unsyobi yo ntungulu, papo mbwanaloli bosa ikugela ukuboneka bo mumo akayila. Kyala akabagila ukutungulupa, nalanga yo yu nKristi. *Titi 1:2.* “Linga tukuti tuli mbulilanisi nagwe, bo kuno tukwenda mungisi po tukutungulupa itolo, tutikubomba isya naloli”. *I-Yohani 1:6.* “Panja po balipo aba bipelile mbwa itolo, nabalosi nabahahani, nabagogi, naba bikufibombela ififwani, na gwesa uyu abuganile ubutungulu kangu ikububomba?” *Ubuse 22:15.* Kyala ambengile unketi gwa butungulu kangu nu ntungulu *Isyambupingamu 6:19.*

9. ULUTONDWA lukunangisa inyibonelo syamundumbula ya mundu. Nkifwani iki lukuboneka ubutitu, lunyasigwe kangu lubibi, kingamo lufwile panongwa yakutulula bwila inongwa kumatingo. Lupupele amaso kangu lupeligwe luniongafu po apa lukutoligwa ukusilonga imbombo syake. Inyibonelo imbibi sisisi lumo sibagile ukuya kimyemye itolo, lumo sibagile ukutamigwa, linga siganile sikututobesya, lumo sikutuleka itolo, apa syabagile ukutotobesya, sikufwana sisisiligwe ni kyela iki kifumile mmoto, po bunobuno sitagile inyinogono nulwipilikisyo, panongwa yakuti ulwitiko lusokilemo, sikusipilika syene si mbepo isi sikusisonga nulumanyisyo lwa mbepo inyali, sikuyoba isya butungulu mbusyobi. *I Tim. 4:1-2; AbaHib. 10:22.*

10. IKISIGE kya Kyala kikusiketa syosa, isi sikubombigwa mundumbula. Kakayako nakamo aka kabagile ukwibilila ku kisige kyake iki kili bo lu lulapi lwa moto, bunobuno asimenye, kangu ikusibona syosa inyinogono sya mbutitu, nisi indumbula yikulonda ukubomba (Ikisige mfifwani ifi kifwene itolo nakayilo ka kyeni kya mundu nisi kikulungisya).

11. INDIMI INANDI SYA MOTO isi siyisyungutile indumbula, sikunangisya ulugano lwa kyala ulu luyisyungutile indumbula ya butulanongwa. Napa Kyala asibengile imbibi loli anganile umundu, kangu atikubulonda ubufwe bwa mundu untulanongwa, loli ukuti apindukege ayege mumi Yesu

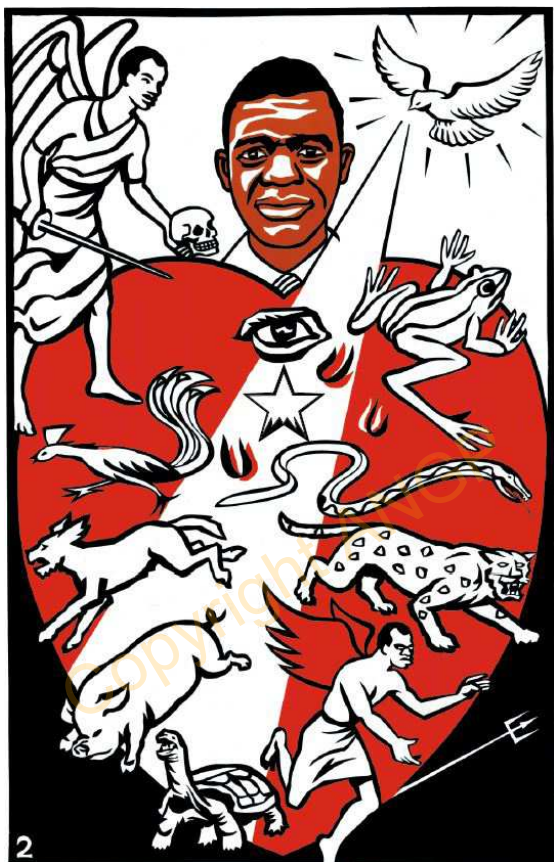
alisile nkubapoka abatulanongwa. Ulusekelo lwingi kumwanya pa ntulano-
ngwa yumoywene uyu ikupinduka. Kangi indimi inandi sikunangisya ililopa
Iya Yesu Kristi, “Kang’osi gwa Kyala, uyu ikusosyapo ubutulanongwa bwa
Kisu.”

12. UGWANDUMI Ikunangisya ilisya Iya Kyala. Kyala ikulonda
ukuyoba ku mundu unnyambala pamo unkikulu uyu asyobigwe kangi ili-
kiligwe nimbibi, ukuti apindukege, kokuti ulumuli Iwa Kyala nulugano Iwake
fingilege mundumbula yake.

13. INGUNDE kyo kimanyilo kya Mbepo Mwikemo, Mbepo gwa
bwanaloli uyu ikusitobesya imbibi, nubugolofu nukulongigwa. Keta nki-
fwani iki, Mbepo mwikemo alipanja pandumbula ya mundu. Akabagila
ukuyapo apa linga ubutulanongwa bwipelile ukuya bulagili. Linga ikifwani
iki kifwene nindumbula yako po kolelaga kuNtwa, umwigulilege indumbula
yako, ukuti ulumuli Iwa isyu Iyake lubalege mmyako “Umwitikege untwa
Yesu Kristi po kwisakupokigwa.” Kyala yo iganile, ena, afingile ukuyandula
indumbula yako, ukuti akupege indumbula imbya, nimbepo imbya . . . Sisisi
syo sinangisigwe nkifwani kya bubili.

IKIFWANI KYA BUBILI

Ikifwani iki kikunangisya indumbula iyi yikupinduka, iyi yikwanda uku-
ndonda Kyala. Ugwandumi akolile ulubo, ilisya Iya Kyala ili “Iyumi itolo,
Iya maka kangi Iyugi ukulukinda ulubo ulwa bwembe kosakosa, likulasa
nukuhinjanja umoyo nimbepo, nutupungunyo nubomba. Lyengo ukusya-
gania inyinogono syitu, nakuno silabile isya mundumbula.” *AhaHib. 4:12*.
Ilisya Iya Kyala likunkumbusya ukuti “Ifihombigwa ifi bukuhomba ubutu-
lanongwa bo bu bufwe” Nukuti “abandu babikigwe ukuti bikufwaga ka-
mokene, panyuma pali isi po kwisege ukulongigwa.” *AhaHib. 9:27*. Ikyene
ikiyabo kya ntulanongwa nunsitakwitika kisakuyaga munyanja ya moto
ugu gukwaka namabwe ga moto nikibiliti. Nkiboko ikinine ugwandumi
akolile ulupaya. Syo sya kunkumbusya untulanongwa ukuti twesa tuku-
fwaga. Umbili gwitu ugu tugaganile fiyo, tukugufwika ninyenda tukuguswi-
la nifindu kangi nukugunosya, nulupakisyo losa ulu tukugupa, na mumo
tukugutulila ukutu gubombege isya bunyonywe, nasyosa isi gukulonda,
gukuya pakufwa nukubola, ifwingili sisakugulya bo umoyo nimbepo fikuyako
bwilabwila, kangi isiku limo po twisakwima nkyeni nkikota kya Kyala kya
bulongelo. Lilino tukumbona untulanongwa ikwanda ukusipilika inongwa
sya Kyala, kangi ikwigula indumbula yake kulugano Iwa Kyala. Mbepo
Mwikemo ikwanda ukuyimulika indumbula imbibi iya ngisi. Ulumuli Iwa
Kyala lukwingila mwa tempeli gwake lukuyikaga ingisi yosa. Apa linga

INDUMBULA IYI YIYAGENIE YIKULAMBA

ulumuli lwa Kyala lukwingila, po ingisi yikusoka. Ubutulanongwa ubu bwanangisigwaga mfinyamana fi fingi bukubopa. Bunobuno lelo gwe nkundwe gwe kubala inongwa isi umwitikisyeye Yesu yu lumuli lwa kisu ukwingila mundumbula yako, po ingisi, nimbombo sya ngisi sisakusokamo mundumbula, bo mumo sifwanikisigwe nkifwani iki. Umwene Yesu alinkwandisya ukuyoba nabo alinkuti: “Une ne lumuli lwa Kisu; uyu linga ikungo-

nga une, yo atisakwendaga mungisi, himma, isakuyaga nalo ulumuli Iwa bumi". *Yohani 8:12*. Utisakufikapo siku ukuyikaga ingisi mundumbula yako nukwiyula kwako kwene, namahala gako, pamo namahala ga bandu. Iyene loli injila imbepe iya naloli iya mbibimbibi, iyi yo yikubomba fiyo, ko kumwitikisya Yesu yu lumuli ukwingilamo, po ingisi, ubu bo butulano-ngwa yikusoka. Umwesi nindondwa fibagile ukututula, nukutupapo ubu-tuli kungisi ya pakilo, loli linga ilisuba lisokile, po ingisi pamopene nimuli inandi fikuyonga. Yesu yo isuba Iya bugolofu. Bo ingile mwa tempeli gwa mu Yerusalemu alinkubakagamo bosa aba bulisyaga ingambaku, ingosi, ningunde, alinkona indalama syaba busaniaga, alinkubabula alinkuti: "Lisimbigwe ukuti: "Inyumba yangu yikuyobigwaga ukuya nyumba ya kwiputitilamo, loli umwe muyipelile mbako ya minyambuta". *Matai 21:13*. Indumbula yako yipeligwe ukuya nyumba ya Kyala, tempeli gwa Kyala. Ikulonda ukuyamo, ukuti ayinosye, kokuti ayisusyege nulumuli, nulugano, nulussekelo. Yesu akalisiye nkutuswa si mbibi syitu syene, loli alisiye nkutupoka, nukutupela babuke kumaka na kubulambiki bwa butulanongwa". Apene lelo linga umwana ikubabula, po mukuyaga babuke naloli." *Yoh. 8:36*.

IKIFWANI KYA BUTATU

Ikifwani iki kikutunangisya muno iyilile indumbula ya ntulanongwa iyu apindwike naloli. Lilino po ikububona ubusisya nubupela-lutende bwa mbibi syake si nyingi, isi syalimpelile Yesu ukufwa pa kikohekano. Bo ikukiketa ikikohekano iki ugwandumi, yu isyu Iya Kyala ikunangisya kumyake, kikumoma mu ndumbula yake indike, po lelo ikwisula mundumbula nubusulumanie bu bwingi panongwa ya mbibi syake si nyingi. Bo ikuluketa ulugano Iwa Kyala ulukulumba ulu lubonekile mwa Kristi Yesu, ulugano lululu lukwengula indumbula yake, fiyo bo ikwanda ukusyagania isyakuti, Yesu Kristi Umwana gwa Kyala, alisiye nkusosyapo ubutulanongwa bwake bu bwingi, bo mumo aliningile pakufwa mbuyo bwake pa mpiki gwa kigune. Inongwa yakuti Yesu akomigwe nifikoti, afwikigwe ingiga ya mifwa, alasigwe nimisumali imikali mmaboko gake, nammalundi, nukufwa pakikohekano panongwa ya mbibi syitu, yikuboneka itolo pa bwelu, kuntulanongwa uyu ikupinduka, yikuyandula indumbula yake nubumi bwake. Bo ikubala ilisyu Iya Kyala mumo ikwibona itolo mwene bo yumundu uyu ikwibona pakiketelo, po ikongelela ukusyagania namuno asokilepo nukwakuya pa butali na Kyala, namuno asikilenie ingomelesyo syake. Ubusulumanie ubukulumba ubwa mwa Kyala, nindumbula indike fikunkola, lelo bo ikona indumbula yake nkyeni mwa Kyala, pamopene namososi nukulila fiyo, po Yesu iku-segelela kumyake. Ulugano nulutengano Iwa Kyala fikwingila mundumbula yake, bo ikwanda ukusyagania isyakuti "Loli linga tukwenda ndumuli, bo

INDUMBULA IYI YIPINDWIKE

apa umwene ali ndumuli, po tuli balilani si twe babo batupu lyope nilopa lya Yesu Umwanake likutwelusya kumbibi syitu syosa.” *1 Yoh. 1:7*. Untwa ali pa bupipi na ba bakonywike indumbula. “Ikubapoka bosa abandumbula indike”. *Inyimbo sya Israeli 34:18*. Kangi ilisyu lya Kyala likuti, “Loli umwene umundu uyu nisakuketangako, yo uyu iyisise kangi ali nindumbula indike iyi yikutetema kumasyu gangu”. *Yesaya 66:2*. Mbepo Mwikemo iku-

yoba kumyake amasyu ga Yesu ukuti “Gwe mwanangu ungetemaga, imbi-bi syako siswegigwe.” Bo akali ikuketa pakikohekano, na pilopa lya Yesu ili lyalyonekile pakikohekano, bo ikwitika ukuti syosa syabombigwe panongwa yake, po ikwanda ukwimanya ukuti ikitwalo kya butubanongwa kiso-sigwepo, namanga Yesu apimbile ikitima kyitu kangi apimbile ubusulumanie bwitu, nukuti “Afulele panongwa ya ngilanio syitu, akomigwe panongwa ya mbibi syitu” nukuti, “untwa antwikile yuyo ubububi bwitu bosa”. *Yesaya 53*. Po Ulumuli lwa Mbepo Mwikemo lukwisula mundumbula yake iyi iyolo yali nditu kangi yali nyali. Lilino pa elusigwe apeligwe mwelu ukuti ngala mu mwilopa lya Yesu. *Yesaya 1:18*. Mbepo Mwikemo ikunsisimikisya mu mbepo yake ukuti aswegigwe, kangi mu mwipyana ipelile ukuya mwana gwa Kyala. *AbaRoma 8:16, AbaKor. 6:11*, po afikilepo ukusyaganisa isyakuti, “Uyu linga ikumwitika Yesu yo atisakufwamo, yo ikuyaga nubumi bwa bwila” buno “Mu mmyake mo tuli nububangi mwilopa lyake, nubuswe bwa ngilanio syitu; ukufwana nubwingi bwa ipyana lyake.” *abEfesi 1:7*. Lilino po ifinyonyo fya butulanongwa bwa mumbili fibupele ubuyo ubusyukwe bwa nkati ubwa kuya palikimo na Kyala nukumbombela. “Uyu atalile ukutugana uswe.” Mbuyo bwa kukigana ikisu nifya nkisu po ikungana Kyala na syosa itolo isya Kyala.

Nkifwani iki tukwaga ukuti ifinyamana fyosa ifi fikunangisya, ubutulano-ngwa lilino fili panja pa ndumbula napapo Setano ikunyonywa nukusubila ukuti pamo ikubwagaga kangi ubwingililo. Yo nongwa iyi Untwa Yesu alinkutusoka ukuti tuyege maso twiputege tulwege na Setano po ikubopaga.

IKIFWANI KYA BUNA

Ikifwani iki kikutunangisya unKristi uyu alwagile ulutengano lwa naloli nububangi mu nkwiniga kwa Ntwa gwitu, yu Mpoki Yesu Kristi, bunobuno atikwitukifyamo nkandu kamo akangi loli mwene mu nkikohekano kya Ntwa gwitu Yesu Kristi, muli uyu kumyake ikisu kyakomeligwe pakikohekano yope ku kisu akomeligwe pa kikohekano. *AbaGal. 6:14*. Yesu afwile pa kikohekano “Kokuti nanuswe bo tufwile butulanongwa tuyege bumi kubugolofu”. *1 Peteri 2:24*. UnKristi yo akomeligwe ku Kisu. Tulagiligwe, ukwenda mwa Mbepo, ukuti tungafibombaga ifinyonyo fya mbili *Aba-Gal. 5:16, 25*. Imbanda iyi balimpinyililemo Untwa gwitu Yesu bo bamfulile imyenda gyake yibikigwe nkifwani iki ikya ndumbula, pamopene na si ngili nifikoti ifi bankomelaga. Akomigwe panongwa ya nduligwa syitu “Ulufundo lwa lutengano lwitu lulinkuya pamyake.” Herodi nabandu bake balinkumobela, lelo bo bankomile nifikoti, balinkubika ingiga ya mifwa pa ntu-mbuyo bwa kumfwika ingiga ya sahabu, balinkubika ingili ya lutete nki-

Akomeligwe lumo
na Kristi

AbaGal. 2:20

Mufwile itolo ubu-
mi bwinu bwibilile
lumo na Kristi mwa
kyala. *AbaKol. 3:3*

Mufwile ku butula-
nongwa. Muli bumi
kwa Kyala mu Ntwa
Yesu Kristi.

AbaRom. 6:11

AKOMELIGWE LUMO NA KRISTI.

boko kyake ikililo, mbuyo bwa ngili ya butwa, popapo balinkufugama nkyeni mmyake, balinkumobela balinkuti, “Tukukuponia gwe Ntwa gwa baYuda, balinkunswela namata, balinkwega ningili yila, balinkunkoma pantu. Lelo bo bamwangelile, popapo balinkubuka nagwe kukunkomela pakikihekano.”

Balipo bingi abandu aba baKristi yingamu yene aba bikwiputa nyumba syakwiputilamo, bikuyapo pakulilanila ifindu ifikemo, bikwimba inyimbo

sya Kyala, loli mumbombo syabo imbibi bikunkomela kangi pakikohekano Umpoki gwabo. “Mungati gwesa uyu ikuti gwe Ntwa gwe Ntwa kumyangu, yo isakwingilaga mbutwa bwa kumwanya; himma loli uyu linga ikububomba ubwigane bwa Tata uyu ali kumwanya”. *Matai 7:21-27*. Nkifwani iki tukuyibonamo yope ninyambi ya ndalama sya Yuda, uyu alimbikile Yesu mmaboko ga balugu nukumulisya nindalama sya fesa amalongo matatu, papo ubuganandalama bwayinyakile indumbula yake, bulinkusipela inyino-gono syake ukuya ngisi. Inyale, niminyololo nifingi fyosa, fyo ifi babombelaga abasikali bala bankolege Yesu pakilo. Akabokosi ka twina, aka bwila bikubombela aba bikukoma kamali, kali nimbombo bo abasikili bikubomba isyabulagusi pakuyabana imyenda gyake, ukuti mo sisilege sisyo syayobigwe nunkunguluka ukuti, “Bayabene imyenda gyangu, panselekesye gwangu po babikile ubulagusi.” *Inyimbo sya Is. 22:18*. Balyegile fyosa itolo kwa Yesu, loli umwene balinkunsyokela, balinkuti, tutikundonda umundu uyu ukuti ayege Ntwa gwitu.”

Abandu bikunyonya ukwambilila ulusayo losa ukufuma kwa Kyala ifula yosa nulumu losa, loli batikulonda ukulamba kubulagili bwa Kyala. Ku bandu bingi Kyala nnuu itolo, afwene kukubatula ntubalilo twabuto-lwe “Loli abasikali balinkundasa ni ngwego palubafu, nakalinga itolo ililopa namisi filinkusoka”. *Yoh. 19:33-37*. Bo ningongobe yikali nukukolela, Peteri alinkunkana Yesu katatu alinkuti ngammanya, panyuma loli alinkupinduka, alinkulila amasosi ga mingi. Bule kali ukunjoba Yesu mmasyu gako na mumbombo? Pamo uli nisoni ukunjoba nkyeni mbandu? Yesu alinkuti, “Po papo lelo gwesa uyu linga ikunyitika nkyeni mbandu yo nanine nisikumwitikaga nkyeni mwa Tata uyu ali kumwanya; Loli uyu linga ikwikana kumyangu nkyeni mbandu, yo nanine nisakunkanaga nkyeni mwa Tata uyu ali kumwanya”. *Mat. 10:32-33*. “Yope na uyu linga atikupimba ikikohekano kyake nukungonga munyuma, yo akambagila. *Mat. 10:38*

Basangalufu aba linga bimile pa lwalabwe, yo yu Yesu Kristi:

Gwe mbako iya bwila nibililemo mmyako,

Oko amisi nilopa

Ifi fyalyonike ukufuma ndubafu lwako

Fyo fingangulege syosa imbibi syangu

Fisukege kumbibi na ku maka ga mbibi.”

IKIFWANI KYA BUHANO

Ikifwani iki kikunangisya indumbula inyelu iyi yisukigwe, iya ntulanongwa uyu apokigwe mwipiyana na nkisa kya Kyala. Indumbula yake yipelile ukuya tempeli gwa naloli gwa Kyala, bo bwitugalo bwa Kyala, Ugwise, nu Mwana

Ulugano
Ulusekolo
Ulutengano
Ubusubiligwa
AbaGal. 6:22,23

Ubololo
Ubinunu
Ubufisalyoyo
Ubutengamoyo
Ulwifimbiliso

TEMPELI GWA KYALA

na Mbepo Mwikemo, ukufwana nulufingo lwa Yesu Kristi ulu lukuti, “Linga yumo anganile une, yo ikulikongaga ilisyu lyangu, yope na Tata ikunganaga, yo tukwisaga ku myake, kangi tukupapelaga ukuya po pabuyo bwitu pa myake”. *Yohani 14:23*. Kyala ikumwimika, ikunsaya nukumfyusya umundu mwa Yesu Kristi *Luke. 1:51*.

Lilino po indumbula yipelile ukuya tempeli gwa naloli gwa Kyala, Ubutulanongwa bukagigwe buli panja. Mbuyo bwa finyamana fi fingi ifi fikulagiligwa na Setano, ugwise gwa butungulu, tukunketa Mbepo Mwikemo, Mbepo gwa bwa naloli, yo alimo mundumbula. Bo mumo yalipelile ukuya bwitugalo bwa kinyanyasi nubwa mbibi lilino po indumbula yipelile ukuya nunu pakuyiketa, yipelile ukuya mpiki gwa kupa iseke, pamo ungunda, ugu kukupa iseke sya mwa Mbepo kifwene ulugano, ulusekelo, ulutengano, ulwi-yisayo, ubufisalyoyo, ubololo, ubununu, ubusubiligwa, ubutengamoyo nulwifimbilisyo, nisingi syosa isi sinkyelile Kyala na bandu. Lilino po ipelile Ukuya lusamba lwa mpiki gwa mafilu gwa naloli ulu lukupa iseke-yo yu Ntwa gwitwa Yesu Kristi. Isya mbutitu sya bupaseke ubu syo syakuti, ali mwa Kristi kangi Kristi namasyu gake ali mmyake. *Yoh. 15:1-10.*

Lelo bo papo iswile na Mbepo Mwikemo kangi osigwe na Mbepo mwikemo ali namaka ukugutola umbili nifinyonyo fyake, nukunkomela pakikohokano umundu unukulu. Mmaka ga Mbepo mwikemo apegigwe amaka gakwendela mwa Mbepo nukugutola umbili. Atikwendela kangi muli isi ikusibona nukusipilika, pamo nisi ikusinogona loli mu ndwitiko. Buno ulwitiko lwa mwa Yesu Kristi, bo butoli ubu bukukitola ikisu. Ikwendela mu ndusubilo lwa naloli ulumi kangi ikukabila amaka ndusubilo ulukulu-mba ulwa kwisa kwa Ntwa Yesu Kristi uku kusegelile. Ikuyila mumi mu ndugano, kangi ndugano lwa Kyala mo ikuya bwila.

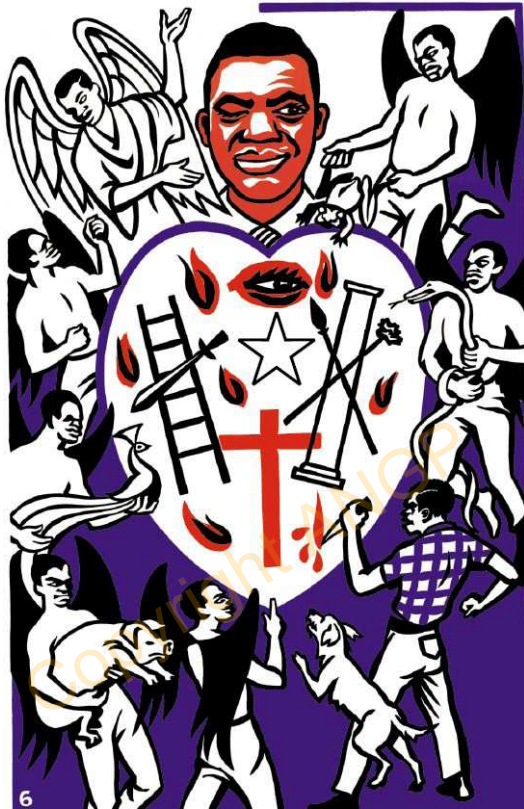
“Basangalufu abelu mundumbula, buno bo bisakunketaga Kyala. *Mato. 5:8.* Untwa Davidi napa ali nkabi fiyo, kangi napa abalambike bosa abalugu bake abambutali, amenye ukuti ubwite ubukulumba bo bukulwa mundumbula yake, bo iyagenie ubulondo bwakeb wa nkati alinkwiputa ukuti, “ulimbelela ga indumbula inyelu munda mmyangu gwe Kyala, Umbege nimbepe imbya indike. *Inyimbo sya Is. 51:10.* Akayako nayumo ugwakuyisuka indumbula yake nalinga ko kwipelela indumbula imbya, mwene mu ndupinduko lwa naloli mo umundu ikwisila kwa Kyala bo mumo abombile Davidi, pala andalusyege Kyala ukuti ampelelege indumbula imbya. Kyala yo ikulonda fiyo ukubomba kamo akapya mbumi bwako, ukusona apa pa nyafwike mmyenda imikulu igya bugolofu bwako, ubu buli nifingo isi sili bwasi itolo, kangi, ifingo syo sitisakuyipela indumbula yako ukuya buyo ubununu ubwa kuyamo Kyala. Kwene ku kukutula ko ikulonda fiyo, papo umwene yo yuyo afingile ukuti. “Po lelo nisakubonelelaga amisi amelu po mwisakuyaga belu, kubunyali bwinu bosa na ku kufiwani fyosa nisakubelusyaga. YOPE NINDUMBULA IMBYA NISAKUBAPAGA, KANGI NISAKUBIKAGA MMYINU IMBEPO IMBYA. NISAKUSOSYANGAMO MMYINU INDUMBULA IYI YILITI IBWE. Nisakubapelelaga ukwenda mundagilo

syangu, po mwisakusikolaga isi mbalagile kangi mwisakusikongaga.” Ezek. 36:25-27. Syo isi lukuyoba Ulwitikano Ulupya ulu Kyala alukolekile nilopa lya mwanake, Yesu Kristi.

Nkifwani kikiki tukunketa kangi ugwandumi ikuboneka. Abandumi bimikigwe ukubabombela aba bisakubwingilaga ubumi bwa bwila; kangi bikubasyungutila bosa aba bikuntula. *Inyimbo sya Is. 34:7; 91:11; Dan. 6:22; Mat. 2:13; 13:19; 18:10. Isya Batumigwa 5:19; 12:7-10.* Setano ikuboneka kangi nkifwani iki, imile pabupipi nindumbula, ikufwana ikulonda akabalilo kakwingilila mbuyo bwake ubutasi. Kokuno tukusokigwa ukuti tuyege maso twiputege, buno” Ugwanongwa yitu Setano, ikwembela bo yi ngalamu iyi yikubuna, ikundonda yumo ugwa kummila; *1 Peteri 5:8.* Kabili-kabili ikwiya ndusania ukuti gwandumi gwa Kyala ugwa lumuli, ikubasyoba nifi-nyonyo fya nkisu iki abikemo aba biyibile, ikulonda ukubasyoba abasaligwa nubukomu bwake. Loli linga tukutosania nagwe po isakutubopaga. *Yok. 4:7.*

IKIFWANI KYA NTANDATU

Iki kyo kifwani kya busulumanie ikya mundu uyu agomokile ku nyuma. Ikisige kimo kyandile ukwigaligwa, kikunangisya ukuti umundu ikwanda ukuya ntalalifu mundumbula kangi ikuya ngonatulo mbuKristi bwake, bo ikisige ikingi kisitasoni kikuketa kosakosa, kikukigana ikisu. Ulumuli lwa mundumbula lukwanda ukusima, kangi fyope nifyakumanyilamo ifya mundumbula yake ifi fyanangisyaga ukuti ilingenie ukukubilwa panongwa ya Kristi fimalike, kope nukwima fikagoloka mma. Asyungutiligwe ningelo isi sikundambika panandipanandi mbuyo bwakuti alwege nasyo. Mbuyo bwakuti apilikisyeye kwisyu lya Kyala, lilino po ikwanda ukupilikisya ku nyinogono sya ngeli, nakuli isi ungesi ikufinga ukumpa, isi sili bwasi itolo. Napa akali ikwenda ukubuka kukwiputa kunyumba ya Kyala, bo asifisile isya nkisu nkilundo kya butilaKyala, loli ulugano lwa kungana Kyala lo lutalalifu itolo mundumbula yake. Lilino po inyinogono syake sitapulenie imile pakati panyinogono ibili, lilino po andile ikukina nikisu bo ikufwana anganile Kyala. Ulutondwa lwa mundumbula yake, ulu syo nyibonelo lukwanda ukuya lutitu. Atikukupimba kangi ikikohekano nulusekelo, loli ki-kwipela ukuya kitwalo ikisita bununu. Ulwitiko lwake lukwanda ukuyeta, ikuleka ukwaganila na Kyala ndwiputo, atikwinogonelako nasimo kangi, atikupasyako nasimo isya mundumbula yake, panandipanandi ikumpa ungesi ubuyo uyu ibilile panja pandumbula yake. Ikwiyela ukwenda naba basiganile isya nkisu ukukinda ukwenda nabitiki. Indumbula ya njuni yila Tausi iyi yikunangisya ulwitufyo yikwanda ukulonda ubwingililo. Lumo ikwibwa ukuti apokigwe nipyana lyene, ikwipela ukuya Nkristi gwa lwitufyo.

INDUMBULA IYI YIKUGELIGWA KANGI YITAPULENIE

Ukugala kukwanda ukukung'unda pakifigo, kukulonda ukwingila. Nkabalilo kamo bo ongene nabamanyani abagana fyankisu kuli aba ikuya nisoni papo ikuti, bangamwinogonaga ukufwana mundu gwa pasima itolo, monywa kangi akaya gwa lwangalo, po setano ikumbula ukuti akabalilo kamokene itolo ubumi bwake bwa mwa Mbepo butisakonangika nakamo. Inyinogono syambili nisa finyonyo sikwanda ukupilikigwa, lumo ikwanda ukwikyela

mu nongwa sya sunga imbibi, ikwandisania ukuketa kabili-kabili nukwikyela pa fifwani fya bunyali, kangu ikwikyela ukuya nkilundilo kya balogwe, ikwipela mwenenasyo inyumba syakukinilamo ingino, na syosa isya kugusekesya umbili, po ikumila isasano imbibi isi sikufuma mwa Setano bo ikumbula ukuti, ubu bo bumi; nukuti imbibi yimoyene itolo iyi: buka butulalongwa.

Syanaloli tukabagila ukukanisya linga injuni sya butulalongwa ninyinogono imbibi fikupululuka pa mwamanya pa mitu gyitu, loli tuli ninogwa linga tusitikisya ukuti situgalege papo, nukutenga iffumbwa fyabo mundumbula syitu, bo sikutelamo imbombo syabo imbibi. Linga tukumpa Setano ulobe lwitu ulunandi; po sya naloli ukuti ikukolaga na ki kiboko kyitu kyosa, ikugukwabaga umoyo nimbepo ukubuka nafyo kulupanga lwa moto. Bunobuno isi Kyala ikutusoka uswe syo syakuti mufibopege ifinyonyo fya butubwa, komma ukwanda ukwangala nubutulalongwa, napapo linga bukwisila nunjila ngi. Mubopelege kwa Yesu Umpoki, Umponjoli.

Umundu uyu ikuboneka nkifwani iki ikuyilasa indumbula nulubo, ikunangisya aba bikubobela abakristi, naba bikubatamya. Nindimi syabo sya boheli, nimilomo gyabo gya lobelo bikulasa nukusifulasya indumbula sya bakristi-mbwite ubu, indumbula iyi yitapulenie yikabagila nukuyako. Po ikwanda ukubatila abandu ukukinda ukuntila Kyala, panongwa yakusitila isi abandu babagile ukuyoba, pamo ukumbombela, po ikuya ntumwagwa bandu, ikwepukako kwa Kyala. Ingalalisi nubusita kwigomola fikuboneka ntubalilo twa butolwe na ntubalilo twa busulumanie, fyo fikupela iki-figo, popapo njoka umbubi yula ugwa bufi; uyu ikuboneka apa linga abangi bikutola pamo bikuya bakabi po ikugwengwela kisita kummanya, lelo linga apegigwe panandi ubuyo, ikwigula iki-figo kya lubengo nulwitufyo.

Kupepe fiyo ubugana ndalama ukwiyangisya mundumbula, pene apa linga tukusipilika isi ikutusoka uNtwa gwitu Yesu apa ikuti, "Amuyege, maso mwiputege, ukuti mungingilaga ndugelo. *Mat. 26:41*. "Popapo lelo uyu linga ikwinogona ukuti aliti imile, yo iketege ukuti angagwaga". *1 Kor. 10:12*. "Tufwalege ifilwilo fyosa fya Kyala ifya kutupelela ukubupinga ubukomu bwa Setano". *Abefes. 6:11-18*.

IKIFWANI KYA BUHANO NABUBILI

Ikifwani iki kikutunangisya akayilo ka ndumbula ya mundu uyu agomokile kunyuma, panongwa yakuti lomo ayaga ndumuli, afinogelisyemo ifyabupefya kumwanya kangu yope alyambilile Mbepo mwikemo, lilino po agomokile kunyuma. Kangu kikinangisya akayilo ka mundu uyu akapindikamo, pamo uyu akalambamo kwa Kyala napapo ubwanaloli bwa mwibangeli ubu bikuti

**INDUMBULA IYI YIGOMOKILE KUNYUMA
PAMO INDUMBULA INGAFU**

“INONGWA INUNU” bwabikigwe nkyeni mmyake nukunangisigwa. Umundu uyu ikuyikasya indumbula bo Kyala ikunsuma, isakukindilila uku-ya mbibi napa linga agele fiyo ukwiyandula mwene na maka gake.

Isyene isya mundu uyu agomokile kunyuma syo Yesu yuyo ayobile isya kayilo kake pala atigi “Apa linga imbepo inyali yikusokamo mmundu, yikukisania mbuyo ubusita misi ukulonda ubutusyo; loli bo yikabwaga, po

yikuti: Nikugomokelaga kunyumba yangu kuno nafumile; Lelo bo yisile, yikwaga mupyagiligwe nukunosigwa. Po yikubuka nukwakusyega imbepo isingi ihano na ibili imbibi ukuyikinda iyene, lelo bo singile sikutugala mumo, popapo akayilo ka mundu yula aka kunyuma, kikuya kabibi ukukakinda akakwanda.” *Luka 11:24-26*. Buno sibusile itolo isi sikuyobeligwa mbupigamu ukuti: Imbwa yikugomokela ku matesi gake; kangu ingulube iyi yogile yikugomokela nkwiwungulusya mmatope.” *2 Peteri 2:22*.

Amasyu ga mwa bakalata bababa gikunangisya akayilo ka mundu uyu agamokile kunyuma, pamo indumbula ya mundu unsita kupinduka. Ubutulanongwa nubusyobi bwake bosa bwisile kangu butugele nukwipela bunyafyale mundumbula. Kyope na ki kyeni kyake kikunangisya pabwelu akayilo kandumbula yake. Mbepo Mwikemo ingunde inyololo yila, ifimbilisye ukusokamo mundumbula, bo mumo ubutulanongwa bukabagila ukutugasania na Mbepo Mwikemo. Kukabagila ukuti indumbula yiyege tempeli gwa Kyala bo yipelile ukuya mbako ya Setano. Ugwandumi, yu isyu lya Kyala, yope ifimbilisye ukusoka nubusulumanje, ikuketa kunyuma ikwino-gona ukuti pamo ikupindikaga bo yu mwana unsobi “uyu alinkunyonywa ukwiyisusya ulwanda lwake namakandi aga syalyaga ingulube, loli nayumo akampaga. Lelo bo iyagenie alinkuti. Nikusumukaga, nikubukaga kwa Tata, nikwakumbulaga nikwakutigi: Gwe Tata, ndulile inongwa kumwanya na nkyeni mmyako, *Luka 15:16, 18*. Umwene ugwise bo ambwene umwanake ukupinduka, alinkunswa nukumwambilila.”

Loli nkifwanikisyo kya nkifwani iki, sitikubonekamo isya kugomekela kwa Kyala, nalinga ko kulonda ubuswe mmalundi mwa Yesu. Inyibonelo syake siliti sisiligwe nikyela iki kifumile mmoto, po apa sili talali itolo. Imbulukutu syo ali nasyo loli akabagila ukupilika ilisyo lya Yesu ilya lupyelyeso. Amaso go ali nago loli akabagila ukububona ubwina ubusolofu bwa Gehena ubu bwase kusi kumalundi gake. Lilino po alekile ukuya nisoni pakubumilila ubutulanongwa. Setano ipelile ukuya ndagili gwa ndumbula yake, kangu atugele aliti ntwapakikota kyake kya butwa. Sibagile itolo umwene ukwitukifya ulwamunyuma ukuti akaya nububibi nabumo, loli nnuu itolo; bo ikuboneka ikufwana ntila-Kyala itolo, ali bo ilipumba ili balipakile umpanya, “Loli nkati mo fiswile fi fifupa fya bafwe nubunyali bosa.” *Mat. 23:27*.

Ugwise gwa butungulu yo egile ubuyo bosa bwa Mbepo gwa bwanaloli. Inyamana fyosa nimbibi syosa fyo filongosenie nimbepo inyali, lilino po imbepo inyali yipatile mundumbula yake. Napapo aliganile ukwabukako kuli fyosa ifinyali ifi fikuntamya, loli fimpinyile. “Gwesa uyu linga alusyo-kile ululagilo lwa Mose, ikufwa kisita kupakisigwa palusisimikisyo lwa

baketi babili pamo batatu. Kali mukwinogona ukuti lukupelaga poki ukumbagila ulufundo, uyu linga ikunkanyanga umwana gwa Kyala, uyu nilopa lya Iwitikano ikulinyasya, muli ili abwagilemo ubwikemo uyu antukile na Mbepo gwa ipyana?" *AbaHiburi 10:28:29; 2 Peteri 2:1-14.* Gwe gwamyitu, linga ikifwani iki kifwene nakayilo ka ndumbula yako po ukolelege kwa Kyala kisita kukabila, ukolelege nindumbula yako yosa. "Umwene abagile ukukupoka naloli" kangi iganile ukuswa imbibi syosa, linga kwisa nindumbula ya lupinduko lwa naloli. Abagile ukumpinya Setano nifilundilo fyake fyosa ifya mungisi, nukufisopa panja pa ndumbula yako, linga gwiganile ukuti ingilege po ubombege bo bunobuno. Gwisege bo umundu gwa mbungo ya bukoma uyu alisile kwa Yesu alinkuti: "Linga gwiganile ubagile ukunyelusya . . . Umwene alinkuti niganile elukaga". *Marko 1:40, 41.* Loli linga ukali kuyikasya indumbula yako, uyiganile ingisi ukukinda ulumuli, po lukayako ulusubilo nalumo nalinga bo butuli, papo kubusala ubufwe mbuyo bwa kubusala ubumi. "Namanga ifhombigwa fya butulanongwa bo bu bufwe." *AbaRoma 6:23.*

IKIFWANI KYA LWELE

Nkifwani iki mo tukumwaga utulanongwa gwa lusyengosyengo uyu agomokile kunyuma, asegelile kubufwe; mumbili gwake mulimo ukubaba kukwingi kangi mmoyo gwake mo Iwiswile ulutendel wa bufwe. Ubufwe (ikifwani kya fifupa) bwisile pakabalilo aka akalinogwine kangi pakabalilo aka akabulondile umwene. Ifya kwisekesya fya mbili, ifi fyalinsyobile fikindile lilino, po ikwaganila nabo ubwa naloli ubupela lutende bwa fihombigwa ifisisya fya butulanongwa. Lilino po kunkolile ukubaba kwa ndupanga lwa moto. Napa ikunyonywa ukwiputa, ikwaga ukuti ikutoligwa ukwaganila na Kyala uyu ulugano lwake alusyokile liyolo. Abamanyani bake abatasi bikutila nukwima pa bupipi nikitala kyake, gope namasyu gabo agakunsubisya gali bwasi itolo, gakabagila nukuntula lilino. Bope nubukabi bwake ubu akabile mbubibi bukabagila ukubupela butali ubumi bwake, nalinga ko kugupoka umoyo gwake pamo ukukuhobola ukubaba. Ikubwaga ubupala pakusilabisya inyinogono syake pa pa Kyala, papo Setano atikumpapo ubuyo ukuti asibombege sisisi.

Kosa aka akaganile lumo nkisu, aka bwali bo bumi bwake kikufwana kikumobela, bope na ba batimi bake abasita busubiligwa kangi aba bakapinduka, bakabagila ukuntula lilino. Namanga alisyokile aliypyana lya Kyala, agwilile munongwa ya kuyobigwa ububibi nululagilo. Po ikwanda ukusyagania isya kuti "Musisya itolo ukugwila mmaboko ga Kyala umumi." *AbaHib. 10:31.* Asubilaga ukuti pisiku lya bulibe po ikutumulaga inongwa

UKUTUMUKILWA KWA NTUANONGWLA

yake na Kyala, pamo bo akali mbine itolo loli lilino po ikwaga ukuti akabile. Abandu aba elifu ba bingi bikunyomosigwa itolo ukufwa, abasita kuya nulusako lwa kundondela Kyala mbubine bwabo. Bunobuno kubagile fiyo ukundonda Kyaia apa abagile ukuboneka. Mbuyo bwakuti apilikege amasyu aga lusubisyo naga bupoki bwa Kyala, untulanogwa uyu alimbufwe, uyu alisyokile ilipyana lya Kyala nulugano lwake bo mumi, lilino po ikupi-

likaga ilisyu lya ndongi, umpoki uyu alinsyokile bo ikuti. “Amusokepo pam-yangu mwe bagunigwa umwe, amubukege mmoto gwa bwila ugu atendeke-kesigwe Setano nabandumi bake.” *Mat. 25:41*. “Lelo bo papo abandu ba-bikigwe ukuti bikufwaga kamokene, panyuma pali isi po kwisege ukulongi-gwa. *AbaHib. 9:27*.

IKIFWANI KYA BUHANO NA BUNA

Ikifwani iki kikonangisya unKristi uyu ikukubilwa nukusitola ingelo ingali nisi sikunsonga. Bo ikugeligwa mumbafu syosa, ikumilisa ikukiba ukufika kubumalikilo, po ikwipela ntoli mwa Yesu Kristi. Akingila mu mufinganilo ya buKristi mwene, loli nukwiyula kope ikwiyula mumo, ikubopa nubufisa-lyoyo, atikuketa kukimama nalinga ko kukililo, loli ikundulalila Yesu yu bwandilo, kangi yu bumalikilo bwa Iwitiko Iwitu.” *AbaHib. 12:1, 2*.

Setano nifilundilo fyake ayisyungutile indumbula ya mwitiki, ikungela munjila iyi na iyi ukuti ansofanie umwana gwa Kyala, loli ikutoligwa. Ulwi-tufyo, ubuganandalama-mbepo gwa bunyali, nifingi fyosa itolo, fyope fibi-kigwe. Mbuyo bwa libole, lilino po tukuyibona imbunda, Namanga kabi-likabili ubutulanongwa bukutwisila nkayilo akangi itolo, bukwifisa mmwe-nda ugungi itolo pamo mungamu iyingi. Loli unKristi uyu ali maso ikusibona imbibi napa linga sikwisila mwenda gwa Iwitiko lumo ulungi itolo pamo apa sikwisa ukuti gwandumi gwa lumuli, buno ilisyu lya Kyala na Mbepo gwa bwanaloli fikundongosya MBWANALOLI bosa. Umundu yumo yo akolile igalasi lya bwalwa ikukina ikunsyungutilila unKristi, iku-londa ukungela nifya kwisekesya fya nkisu, po bule sitikumbombela nasimo unKristi uyu asunguligwe, namanga akomeligwe lumo na Kristi pa kikohe-kano, kubutulanongwa, na kukisu.

Umundu ugwa bubili nkifwani iki yo ikundasa unKristi nulubo. Ubu-yoba mbibi, uluheho, ulobelo nukogofya uku kukwendela mbalugu ba Kya-la-kangi kabilikabili na mbandu aba bikuti twitike-fitikulindila ukulasa indumbula ya mwitiki gwa naloli. Loli umwene mfwe itolo kuli isi abandu bikuyoba, ikupakisya syene isi Kyala ikuyoba. Ikukumbuka amasyu ga Yesu aga gikuti, “Muli basangalufu linga bikubatuka nukubafwima, nuku-batungulupila imbibi syosa panongwa yangu. Amusekelege mululutilege, buno ifya kubahomba umwe fingi kumwanya.” *Mat. 5:11, 12*. Ubutulano-ngwa — Umbili (ugu ko kwiyinogonela) na Setano, fyo kabilikabili fikugela ukumpagula unKristi ku lugano lwa Kyala. Loli nulusekelo ulukulumba nulusubilo abagile ukuyoba nubwanaloli ukuti “Namanga ifihombigwa fya butulanongwa bo bufwe, ifyene loli ifyabupe fya Kyala, bo bu bumi bwa bwilabwila mwa Yesu Kristi Untwa gwitu,” *Aba Roma 6:23*.

mwisiku ilibibi nukusitolela syosa ingelo mwa Yesu Kristi, uyu asitolile syosa ingelo nisyakunsonga, ukuti muli yuyo mo nanuswe tuyege batoli tukabege ingiga ya bukulumba.

ULUTONDWA Iwa nyibonelo syake lwele itolo lukulangala. Indumbula yake yiswile nulwitiko kangu yiswile na Mbepo Mwikemo. Ugwandumi, uyu aliti isyu Iya Kyala ikunkumbusya ifingo imbala isi bikupegigwa aba bikutola, aba bikukiba ukufika kubumalikilo, ikuti, “Uyu linga ikusitola sisisi, yo nisakumpaga ukuti alyege iseke sya mpiki gwa bumi, ugu guli mwa Paradisi gwa Kyala.” “Uyu linga ikusitola sisisi, yo ubufwe bwa bubili butisakumonangaga,” “Uyu linga ikusitola sisisi nukusyumulila imbo-mbo syangu ukufika kubumalikilo, yo nisakumpelaga ndagili gwa bapanja.” “Uyu linga ikusitola sisisi, yo isakufwikigwaga bunobuno imyenda imyelu, yope ningamu yake yitisakomoligwaga siku mwa kalata gwa bumi, kangu nisakuyiyobaga ingamu yake nkyeni mwa Tata, na nkyeni mbandumi bake.” “Uyu linga ikusitola sisisi, yo nisakumpelaga ukuya mbanda mwa tempeli gwa Kyala gwangu; yo atisakusokangamo siku, “Uyu linga ikusitola sisisi, yo nisakumpaga pabutugasanio nanine, pakikota kyangu kya butwa, bo apa nanine nsitolile kangu ndugasenie na Tata pakikota kyake kya butwa.” *Ubusetuli 2:7, 11, 17, 26; 3:5, 12, 21.*

INYAMBI YA NDALAMA iyi yiguligwe yikunangisya ukuti yikaya ndumbula yake yene, loli na si ndalama syake syope sikemesigwe kwa Kyala, mbuyo bwa kutaga itolo ikyuma kyake kya nkisu, ikubatula abalondo, ikupa ikiyabo kya pilongo kya ndalama isi ikukaba, kangu fyosa nifi ikusopa, nafyosa ifi akabile fyo ikumpa Kyala, tosa itolo utu ali nato to ikutubombela kubukulumba bwa Kyala.

IKISYESYE NISWI fikunangisya ukuti ali nubumi ubununu ubwa kwifwanzia. Atikwinyasya nifya kunwa ifi fikugasya, pamo fimo ifindu ifinyali. Atikonanga indalama syake, nalinga ko kugunyasya umbili (ugu yo tempeli gwa Kyala), pamo ukubombela imikota imibibi, loli ikulya ifindu ifinunu itolo, ifi fikuswila umbili. Indumbula yake yipelile ukuya nyumba ya lwiputo. Ikubuka bwila kuno bikwiputa napa palinganike napa pakalinganika. Ikulugana ulwiputo, nalinga luye mu nyumba ya kwiputilamo pamo mu nyumba yake, nalinga mo nnyumba yake ya kuosofu, papo asimenye ukuti unKristi akabagila ukuya nubumi kisita kuya pamopene na Kyala ndwiputo. KALATA UYU IGULIGWE ikunangisya ukuti kalata gwa masyu ga Kyala ali bwasi itolo kumyake, ikubalamo nukumanyila ilisiku lyosa, ikugaga mu-mo amahala; amaka, ubumi nulumuli, ena, na ki kyuma ikisita kubaligwa. Ipelile ukuya nyale ku malundi gake, kangu lubo ulu ikuntolela undugu. Kalata ipelile ukuya findu fyake fya Mbepo ku moyo gwake, misi ga kumala ikyumilwa, kisiba kyakukulumulilamo ikiko, kangu kiketelo iki ikwiketelamo.

Ikwigana ukupimba ikihohekano, papo amenye ukuti ingiga yikayako kisita kikohekano. Bo mumo asimanyile ukuti asyukile lumo na Kristi mbumi ubupya, po ikufilonda ifya kumwanya, ifya bwilabwila, ifi fitikuboneka. Itendekisye ukwaganila na Kyala, kangali ali bo gu mpiki ugu gubyaligwe pambali pa lwisi ugu gukupa iseke pakabalilo kake, ali bo ka kasamba ka mpiki gwa mafilu, aka kikupa iseke si nyingi. Akabagila nukubutula ubufwe, buno ulugano ulupelelesye lwa Kyala ulu alwambilile mwa Mbepo Mwikemo lo lwiswile mundumbula yake.

IKIFWANI KYA KALONGO

“Po papo Yesu alinkumbula alinkuti: Ne kusyuka, ne bumi yuyune. Uyu linga ikunyitika, napa linga ikufwa ikuyaga mumi itolo; kagni gwesa uyu linga mumi, linga ikunyitika une, yo atisakufwamo siku nasiku.” *Yoh. 11: 25, 26.* “Naloliloli nikubabula une nikuti: Uyu linga ikupilika ilisuyu lyangu, nukumwitika uyu andumile une, yo ali nabo ubumi bwa bwila; yo atikwisapo pabulongelo, yo alobwike ukufuma mbufwe abukile mbumi.” *Yoh. 5:24.* Ubufwe bo butikumpelela ulutende unKristi nalinga bo butolwe “Loli linga akabofu aka kisilekufwala ubusitakubolamo, kangali linga akafwe aka kisilekufwala ubusitakufwamo, popapo bo lisile ilisuyu ili lyasimbigwe ili likuti: Ubufwe bumiligwe mbutoli.

Gwe bufwe, buli kugu lelo ubutoli bwako?

Gwe bufwe kali kugu akasufi kako?

Lelo atugwege ulupi kwa Kyala uyu ikutupa ubutoli mu Ntwa gwitu Yesu Kristi.” *1 abaKorinti 15:54-57.*

Umundu uyu atugelemo kangali endilemo na Kyala atikutula ubufwe. LINGA akabalilo kake kakusumukila kisile, ikubuka nulusekelo, bo mumo asimbile untumigwa Pauli ukuti “Syo ngamandanigwe nasyo syo ibili sisisi, nikunyonywa ukubuka ukwakuya na Kristi, namanga ko kukindilile fiyo itolo ubununu,” *AbaFilipi 1:23.*

UnKristi ikunyonywa ukukiketa ikanyi kya Yesu, uyu alimfwilile nukumbanga pakikohekano. Mbepo Mwikemo yope ikunkumbusya amasyu ga Yesu aga gikuti “Mungalalamukaga indumbula syinu; amumwitikege itolo Kyala, nanine munyitikege. Nnyumba ya Tata bwingi ubuyo, ngwisa kangali, nisakubambililaga kumyangu, ukuti kuno ndiko une ko nanumwe mukayege. *Yohani 14:1-3.* Isi ikisige kikaketilemo, nimbulukuti yikapilikemo, isi sikalingilemo mundumbula ya mundu, isi Kyala abatendekisye babo banganine.” *1 abaKorinti 2:9.* Yikayako nayimo injobelo iyi yibagile nkisu muno muli iyi umundu abagile ukulingania pamo ukubuyoba ubununu bwa buyo bwa kumwanya, ubu babatendekisye aba bikwenda mmakato ga Ntwa Yesu Kristi nkisu muno.

UKWINGILA NKAYA KA BUKULUMBA

Mbuyo bwakuti bayege niffupa ifpela lutende (Ubufwe), ugwandumi gwa Kyala ikuboneka nkifwani kya bumalikisyo iki. Ikugulila ukusyega imbepo isi siyobigwe ubulofu nukusitwala ku kwa Kyala. Umoyo ni mbepo fyabuligwe ukufuma mungoye sya mbili umfwe, po fikufyuka ukukinda mffigo ifi figwike ifya kumwanya ukwakufika nkipagato kya uyu umoyo gwa mundu gwalanganile, uyu alimwisile nukumfwila pa kisu. Ulwambililo lwa bwikyele lukungulila nkyeni mwa Kyala mumo ikwambiligwa nuNtwa gwake namasyu aga kuntufya aga gikuti: “Ubombile kanunu gwe ntumwa

gwe mwikili ugwe, ingilaga ndusekelo lwa malafyalé gwako. *Mat. 25:21*. Setano po atoligwe ukuya namaka pa myake kangu, namanga “Nkyeni muNtwa bwimikegwe fiyo ubufwe bwa bikemo bake”. *Inyimbo sya Is. 116:15*. “Popapo ndinkupila ilisyu likufuma kumwanya likuti: Simbaga utigi: “Basangalufu abafwe aba bikufwila muNtwa ukufuma lilino. Yope Mbepo ikuti Ena, basangalufu, ukuti batusyege kubutolwe bwabo, namanga imbo-mbo syabo syo sikongesania nabo. *Ubusetuli 14:13*.”

UKUSOKIGWA KWA BUMALIKISYO. Gwe nkundwe gwe kusibala inongwa isi, Kyala akutule uktuti umpepo indumbula yako, uyu akuganile, buno ikupyelesya kumyako lilino, ikuti: “Gwe mwanangu, mbapo indumbula yako.” *Isya Mbupi. 23:26*. Mbepo Yesu indumbula yako iyi yikatele, yisulumenie yikukubaba po isakukupaga indumbula imbya, nimbepo imbya. Ungasyobigwaga nindumbula yako isyobi, ukukonga ifinyonyo fyake, buno, “Uyu linga ikuyisubila indumbula yake yo nkonyofu, loli uyu linga ikwenda na mahala yo isakupokigwaga.” *Isyambupi. 28:26*. Musilekege imbibi, mubumililege bu bugolofu, “namanga ifihombigwa fya butulanongwa bo bu fufwe, ifyene loli ifyabupe fya Kyala bo bu mubi bwa bwilabwila mwa Yesu Kristi Untwa gwitu.” *AbaRoma 6:23*.

Nanumwe lelo mwe mumpole Kyala ubumi bwino, “amasyu amumi aga mupilike kumyangu, gayege kakuketelamo umwe, ndwitiko na ndugano ifi fili mwa Kristi Yesu”, Yo nongwa iyi Pauli ayobile mwa Timoti gwa bubili 1:12 ukuti; Pali sisisi po apa nikukubilwa, loli ndikufwa isoni, namanga nummenye uyu numwitike, kangu singolile ukuti isakukubatilaga aka mbegigwe ukufika pisiku lila.” Mwikumbilege ndwitiko ulu lukindile ubwikemo, mwi-putilege mwa Mbepo Mwikemo, muyege mu ndugano lwa Kyala, muketege kwa Yesu uyu yo njila, yo bwanaloli kangu yo bumi, Untwa gwitu uyu isakugomoka na kalinga ukwisa kukubambilila abake Untwa gwa Batwa kangu Umalafyale gwa Banyafyale “Uyu amenye ukububabila ukuti mungagwaga, uyu amenye nukubabika nkyeni mbukulumba bwake mwe basita mababye, kangu nwe muli ndusekelo, kwa Kyala uyu ali mwene itolo, Umpoki gwitu mwa Yesu Kristi uNtwa gwitu; yo ubukulumba, ubusisya, amaka, nubulagili fiyeko kumyake, ukufuma bo kikali ukuyako ikisu, nalilino, nukwakufika nakubusitakumalika siku na siku. Amen. *Yuda 24:25*.

1. Kiliko ikis' ikununu, palema tutikukibona;
Tumenye ukuti kiliko, Kyala yo ikutendekesya.
Twisakwaganila, kwisilya nkisu ikinunu;
Tukwakwitugala na Tata na Yesu Umbangi.
2. Tukwakwimbaga nkisu kila, inyimbo isya bapokigwa;
Ukulila nisoni syosa fyo nayum'atikufyagamo.

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, tablettes, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coração do Homem" é obtido em mais de 538 línguas e dialetos falados em todo o mundo, a saber: (África, Ásia, América do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc.). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas oracoes.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la litterature evangelique, des livres et des traites en plus de 538 langues, ecrivez a:

Para obter gratuitamente a literatura evangelica, livros e folhetos em mais de 538 lnguas diferentes escreva para:

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

info@angp.co.za

A Gospel Literature Mission financed by donations

Une Mission de litterature evangelique finacee de dons

Missao de literatura Evangelica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)